

Sygn. akt I C 201/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 października 2017r.

Sąd Rejonowy w Oleśnie Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący **SSR Katarzyna Kałwak**

Protokolant **st. sekr. sądowy Klaudia Pluta**

po rozpoznaniu w dniu 26 września 2017r. w Oleśnie

sprawy z powództwa **M. Ż.**

przeciwko **(...) S.A. z siedzibą w W.**

o zapłatę

I. zasądza od strony pozwanej **(...) S.A. z siedzibą**

w W. na rzecz powódki **M. Ż.** kwotę **31.000,00 zł** (trzydzieści jeden tysięcy złotych 00/100) tytułem zadośćuczynienia wraz z odsetkami:

a) ustawowymi liczonymi od dnia 10.11.2015r. do dnia 31.12.2015r.

b) ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia 01.01.2016r. do dnia zapłaty;

II. w pozostałym zakresie powództwo oddala;

III. zasądza od strony pozwanej **(...) S.A. z siedzibą**

w W. na rzecz powódki **M. Ż.** kwotę **1.587,74 zł** (jeden tysiąc pięćset osiemdziesiąt siedem złotych 74/100) tytułem zwrotu kosztów procesu;

IV. nakazuje stronie pozwanej **(...) S.A. z siedzibą w W.** uiścić na rzecz **Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Oleśnie** kwotę **1.550,00 zł** (jeden tysiąc pięćset pięćdziesiąt złotych 00/100) tytułem części opłaty sądowej w zakresie uwzględnionego powództwa, od obowiązku uiszczenia której powódka **M. Ż.** została zwolniona;

V. nakazuje stronie pozwanej **(...) S.A. z siedzibą w W.** uiścić na rzecz **Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Oleśnie** kwotę **567,70 zł** (pięćset sześćdziesiąt siedem złotych 70/100) tytułem stosunkowej części wydatków na opinie biegłych, poniesionych tymczasowo przez Skarb Państwa;

VI. odstępuje od obciążania powódki **M. Ż.** pozostałymi nieuiszczonymi kosztami sądowymi i przejmuje je na rachunek Skarbu Państwa;

VII. wyrokowi w pkt I nadaje rygor natychmiastowej wykonalności co do kwoty

25.000,00 zł (dwadzieścia pięć tysięcy złotych 00/100) uznanej przez stronę pozwaną.

UZASADNIENIE

Pozwem wniesionym dnia 10.05.2016 r. powódka **M. Ż.** wystąpiła przeciwko **(...) S.A. z siedzibą w W.** domagając się zasądzenia na rzecz powódki od strony pozwanej kwoty 51.000,00 zł tytułem zadośćuczynienia za krzywdę

wyrządzoną śmiercią siostry wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 10.11.2015 r. do dnia zapłaty. Nadto, powódka wniosła o zasądzenie na jej rzecz od strony pozwanej kosztów postępowania, w tym także kosztów zastępstwa procesowego według norm prawem przepisanych. W pozwie znajduje się również wniosek powódki o zwolnienie jej od obowiązku ponoszenia kosztów sądowych w całości.

W uzasadnieniu powódka wskazała, że w dniu 10.11.2001 r. doszło do wypadku drogowego, w którym kierujący pojazdem osobowym marki V. (...) nr rej. (...) stracił panowanie nad samochodem, w następstwie czego wypadł z jezdni na przydrożne pole i wywrócił auto. W wyniku zdarzenia śmierć poniosła E. G. – siostra powódki. Kierowca pojazdu posiadał polisę ubezpieczeniową od odpowiedzialności cywilnej w zakładzie strony pozwanej.

Pismem z dnia 30.09.2015 r. powódka wezwała (...) S.A. do zapłaty zadośćuczynienia tytułem krzywdy wyrządzonej jej w następstwie śmierci siostry. Strona pozwana odmówiła jednak przyjęcia odpowiedzialności za zdarzenie decyzją z dnia 09.11.2015 r.

Uzasadniając roszczenie o zadośćuczynienie M. Ż. podniosła, że śmierć siostry była dla niej poważnym ciosem i źródłem traumatycznych przeżyć. Siostra była młodszą od powódki o niecałe 2 lata. Spędziły ze sobą całe dzieciństwo, chodziły do tych samych szkół, przeżywały razem swoje sukcesy i porażki. Trudna sytuacja rodzinna, w szczególności poważna choroba ojca, sprawiały, że siostry były jeszcze bliżej siebie, będąc dla siebie wsparciem w trudnych chwilach. Pomimo faktu, że już jako osoby dorosłe nie zamieszkiwały wspólnie, więź je łącząca nigdy nie uległa osłabieniu. Regularnie utrzymywały ze sobą kontakt telefoniczny i często się odwiedzały wzajemnie. Utrata siostry pozostawiła trwale piętno na psychice powódki. Za każdym razem gdy jej mąż lub syn spóźniają się z powrotem do domu z pracy powódka odczuwa strach przed ich utratą. Ponadto, po zdarzeniu z 2001 r. M. Ż. zmieniła się – zaczęła unikać ludzi i cenić sobie samotność. Często zamiast spotkania z przyjaciółmi wybiera pozostanie w domu i samotne rozważanie wspomnień.

Powódka wskazuje, że więź łącząca ją z siostrą była szczególnie silna, zasługująca na ochronę prawną, a jako podstawę prawną wskazała art. 446 § 4 k.c. – pozew – k. 2 – 3v.

Postanowieniem z dnia 25.05.2016 r. tut. Sąd zwolnił powódkę M. Ż. w całości od kosztów sądowych w przedmiotowej sprawie – postanowienie – k. 39.

W **odpowiedzi na pozew** wniesionej w dniu 10.06.2016 r. strona pozwana (...) **S.A. z siedzibą w W.** wniosła o oddalenie powództwa w całości, zasądzenie od powódki na rzecz pozwanego kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu strona pozwana wskazała, że nie kwestionuje, iż w dniu 10.11.2001 r. kierujący ubezpieczonym u strony pozwanej samochodem doprowadził do zaistnienia zdarzenia drogowego, w wyniku którego śmierć poniosła siostra powódki - E. G.. Natomiast żądana przez powódkę kwota tytułem zadośćuczynienia jest rażąco wygórowana, mając na uwadze powiązania pomiędzy życiem powódki a zmarłej, wiek powódki oraz zmarłej siostry, sytuację rodzinną zarówno zmarłej jak i powódki, zależności i kontakty, jakie je łączyły, a także okoliczność na ile śmierć siostry zmieniła tryb życia powódki, a konkretnie brak w rzeczywistości jakiegokolwiek wpływu na życie powódki. Jako warunek przyznania zadośćuczynienia (...) S.A. wskazuje szczególnie silną więź, wykraczającą poza standardowe relacje. Kolejno, strona pozwana podkreśliła fakultatywny charakter przyznania przez Sąd zadośćuczynienia („może”) i wskazała na zasadność roszczenia o należne zadośćuczynienie dopiero po przekroczeniu pewnego poziomu krzywdy wskutek śmierci osoby bliskiej.

W ocenie strony pozwanej nie jest wystarczającym dla uznania zasadności roszczenia o zadośćuczynienie utrzymywanie ciepłych, serdecznych, a więc typowych dla prawidłowo funkcjonującej rodziny relacji. Natomiast istotnym jest ustalenie, w jakim stopniu roszczęcy umiał odnaleźć się w nowej rzeczywistości oraz czy ją zaakceptował, a jeśli nie to w czym to się przejawia. Ponadto, strona pozwana wskazała, że kwoty przyznanego zadośćuczynienia nie mogą prowadzić do wzbogacenia się uprawnionych, a najwyższe zadośćuczynienia winny być zasądzone na rzecz osób, które na skutek

śmierci stały się samotne, pozostały bez rodziny. W okolicznościach przedmiotowej sprawy powódka w wyniku śmierci siostry nie stała się osobą samotną. W dacie śmierci siostry miała bowiem własną rodzinę – tj. męża z którym zamieszkiwała i dwoje dzieci. Powódka mogła liczyć na ich wsparcie, co musiało niwelować uczucie smutku po śmierci siostry. W dacie śmierci siostry powódka miała 30 lat i już od wielu lat nie prowadziła wspólnego ze zmarłą gospodarstwa domowego. Powódka w 1992 r., a więc 9 lat przed śmiercią siostry, wyszła za mąż i wyprowadziła się z domu rodzinnego, gdzie pozostała jej siostra. Tym samym (...) S.A. kwestionuje zmianę życia codziennego powódki po śmierci E. G.. Siostry nie widywały się na co dzień, prowadziły niezależne od siebie życie. Natomiast, w ocenie strony pozwanej, podkreślana przez powódkę rola jej siostry w jej życiu wydaje się być nierealna z punktu widzenia doświadczenia życiowego. Siostra w chwili śmierci miała 28 lat i podobnie jak powódka, miała własną rodzinę, tj. męża i dwoje małoletnich dzieci, na której to rodzinie zapewne skupiała się uwaga zmarłej – prowadziła ona dom, pracowała, zajmowała się wychowaniem dzieci. Tym samym E. G. miała także własne życie całkowicie odrębne od życia powódki. Strona pozwana nie kwestionuje tego, że relacje między siostrami były serdeczne, ale jednak sporadyczne. Ponadto, powódka nie wykazała, iż na skutek śmierci siostry nie była w stanie radzić sobie z problemami dnia codziennego, że nie była w stanie wypełniać oczekiwanych od niej ról społecznych w szczególności rodzinnej, że konsekwencją śmierci siostry było zaniedbywanie obowiązków powódki wobec dzieci, że stała się niewydolną wychowawczo matką, czy też że nastąpiła jakaś zmiana w stosunkach rodzinnych tudzież w sytuacji zawodowej M. Ż.. Z dokumentów załączonych do pozwu czy też zgromadzonych w aktach szkody nie wynika, że w związku ze śmiercią siostry powódka wymagała wsparcia psychologicznego czy psychiatrycznego. Również nic nie wskazuje na to, że powódka nie przystosowała się do nowej sytuacji oraz że jej nie zaakceptowała. Wobec braku dowodu przeciwnego strona pozwana uznała, że powódka obecnie prowadzi ustabilizowane życie rodzinne i zawodowe, a proces żałoby przebiegał u powódki prawidłowo, bez żadnych odchyień od normy. Ponadto, od śmierci E. G. minęło kilkanaście lat, a z upływem czasu każdy rodzaj cierpienia ulega znacznemu zmniejszeniu. Natomiast Sąd wydając wyrok przyjmuje za podstawę stan istniejący z chwili wyrokowania.

Odnosząc się do roszczenia odsetkowego powódki strona pozwana wskazała, że ewentualny stan opóźnienia należy liczyć od chwili w której Sąd uzna, iż w okolicznościach niniejszej sprawy zadośćuczynienie po śmierci osoby bliskiej należy się powódce oraz ewentualnie w jakiej wysokości, tj. od dnia wyrokowania.

Reasumując, strona pozwana wskazała w odpowiedzi na pozew, że kwotą zadośćuczynienia, którą należałoby uznać za odpowiednią, jest kwota w wysokości 25.000 zł. - odpowiedź na pozew – k. 43 – 48.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 10.11.2001 r. w A., woj. (...), G. K. nieumyślnie naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu lądowym w ten sposób, że kierując samochodem osobowym marki V. (...) nr rej. (...), na łuku drogi nie zachował należytej ostrożności przez co stracił panowanie nad pojazdem przez co wypadł z jezdni na przydrożne pole i wywrócił samochód, w wyniku czego pasażerka E. G. doznała urazu głowy ze złamaniem kości czaszki, krwiakiem śródczaszkowym, stłuczeniem mózgu i pnia mózgu oraz pourazowego obrzęku mózgu co spowodowało jej zgon.

Czyn ten stanowił przestępstwo z art. 177 § 2 kodeksu karnego, a wobec sprawcy G. K. został wydany wyrok skazujący w dniu 22 lutego 2002 r. w sprawie o sygn. akt III K 1853/01 przez Sąd Rejonowy w Częstochowie w III Wydziale Karnym.

dowód : – wyrok Sądu Rejonowego w Częstochowie z dnia 22.02.2002 r., III K 1853/01 z wzmianką o prawomocności – k. 10 – 10v.

Powódka miała tylko jedną siostrę – zmarłą E. G. – o dwa lata młodszą (ur. (...), zm. (...)). Dom rodzinny powódki i jej zmarłej siostry znajduje się w K. tj. ok. 15 km od Ż.. Siostry zamieszkiwały w K. razem

z rodzicami do 1992 r., kiedy to powódka wyszła za mąż za A. Ż. (1) i przeprowadziła się do męża do Ż..

Natomiast E. G. do końca życia mieszkała z rodzicami w domu rodzinnym. E. była bardzo dobrą, ciepłą osobą. Była zamężna z G. G., który był alkoholikiem, zachowywał się agresywnie i zadłużał rodzinę. E. chciała się z nim rozstać, ale nie zdołała. Zwierzała się z tych problemów powódce. E. zginęła w wieku 28 lat. Osierociła dwójkę dzieci w wieku 3 lata i 1,5 roku.

W czerwcu 2013 r. zmarł mąż E. G. i w tym samym roku w lutym zmarła też mama E. i M.. W domu rodzinnym pozostał ojciec powódki wraz z dziećmi E., które obecnie mają 17 i 19 lat. Dziadek (a ojciec powódki) został ustanowiony rodziną zastępczą dla wnucząt, a powódka mu w tej opiece pomaga: jeździ do (...), pomaga mu w domu i załatwia różne sprawy w urzędach. Spadły na nią dodatkowe obowiązki.

dowód : - zeznania świadka A. Ż. (1) (męża powódki) – protokół rozprawy z dnia 20.09.2016 r. – k. 84v., płyta CD – k. 83;

- odpis skrócony aktu zgonu E. G. – k. 6;

- zeznania świadka R. Ż. – protokół rozprawy z dnia 20.09.2016 r. – k. 84v. - 85, płyta CD – k. 83;

- zeznania świadka G. R. - protokół rozprawy z dnia 20.09.2016 r. – k. 85-85v., płyta CD – k. 83;

- opinia sądowno – psychologiczna biegłej A. O. z dnia 20.10.2016 r. – k. 92 – 97;

- przesłuchanie powódki – protokół rozprawy z dnia 26.09.2017 r. – k. 159-159v. – płyta CD – k. 160.

Więzi pomiędzy E. G. i M. Ż. były silne. Siostry łączyły relacje bliskie i bardziej zażyłe niż typowe i poprawne relacje między rodzeństwem. Były przyjaciółkami, szanowały się, odwiedzały się nawzajem co tydzień. Wspólnie spędzały święta. Siostry sobie pomagały, jak to w rodzinie. Wspomagały się też materialnie. E. była matką chrzestną córki M. i A. małżonków Ż.. Kobiety były zaangażowane nawzajem w swoje życie rodzinne. Powódka знаła aktualną sytuację w małżeństwie E.

i mocno ją wspierała w trudnościach, a E. czynnie wspierała powódkę i angażowała się w opiekę nad niepełnosprawną córką powódki.

Na krótko przed śmiercią E. poszła do pracy w ubezpieczeniach, aby polepszyć byt dzieciom. Wtedy zwiększyła się pomoc dla E. ze strony M., by siostra mogła pracować.

dowód : - zeznania świadka A. Ż. (1) – protokół rozprawy z dnia 20.09.2016 r. – k. 84v., płyta CD – k. 83;

- zeznania świadka R. Ż. – protokół rozprawy z dnia 20.09.2016 r. – k. 84v. - 85, płyta CD – k. 83;

- zeznania świadka G. R. - protokół rozprawy z dnia 20.09.2016 r. – k. 85-85v., płyta CD – k. 83;

- opinia sądowno – psychologiczna biegłej A. O. z 20.10.2016 r. – k. 92 – 97;

- przesłuchanie powódki – protokół rozprawy z 26.09.2017 r. – k. 159-159v. – płyta CD – k. 160.

M. Ż. bardzo źle zniosła śmierć siostry. Ciało E. było po śmierci aż do pogrzebu w domu rodzinnym. M. Ż. cały ten czas przesiadziała przy trumnie. Płakała, była w rozpacz.

W pierwszym roku po śmierci siostry powódka nie była w stanie pomagać rodzicom w opiece nad siostrzeńcami. Ten pierwszy rok był bardzo trudny dla powódki. Siostra śniła jej się dwa razy w tygodniu, po roku już rzadziej.

Powódka płacze do dzisiaj. Zniknęła radość życia. Wspomina siostrę bardzo często, odwiedza jej grób, nosi jej zdjęcia przy sobie. Opiekuje się dziećmi E., zabiera je na wakacje, święta, czasem na niedzielę, jest obecna w ich życiu. Swój związek z siostrą powódka niejako przelała na jej dzieci.

Po śmierci siostry powódka podupała na zdrowiu, doświadczyła paraliżu lewej strony ciała, a od tamtej pory leczy nadeśnienie tętnicze. Nie chciała jednak iść do szpitala, bowiem opiekuje się niepełnosprawną córką, a jej mąż także choruje. M. Ż. brała po śmierci siostry leki na uspokojenie dostępne bez recepty, gdyż sobie nie dawała rady. Straciła umiejętność samodzielnego rozwiązywania problemów.

Powódka nie pogodziła się nadal ze śmiercią siostry, a reakcje na wspomnienia o zmarłej są bardzo intensywne. Proces adaptacji powódki po śmierci siostry jeszcze nie został zakończony.

dowód : - zeznania świadka A. Ż. (1) – protokół rozprawy z dnia 20.09.2016 r. – k. 84v., płyta CD – k. 83;

- zeznania świadka R. Ż. – protokół rozprawy z dnia 20.09.2016 r. – k. 84v. - 85, płyta CD – k. 83;

- zeznania świadka G. R. - protokół rozprawy z dnia 20.09.2016 r. – k. 85-85v., płyta CD – k. 83;

- opinia sądowno – psychologiczna biegłej A. O. z 20.10.2016 r. – k. 92 – 97;

- pismo M. Ż. z dnia 09.08.2015 r. – „Opis traumy” – w aktach postępowania likwidacyjnego;

- przesłuchanie powódki – protokół rozprawy z dnia 26.09.2017 r. – k. 159-159v. – płyta CD – k. 160.

U powódki widoczne są objawy napięcia emocjonalnego. Jednak brak jest symptomów uzależnienia czy ostrych objawów psychotycznych. M. Ż. nie wykazuje objawów choroby psychicznej, a w obrazie klinicznym nie stwierdzono u powódki objawów żałoby patologicznej.

Jednak M. Ż. odczuwa dość silne poczucie winy za tragiczny los siostry. Zarzuca sobie, że nie odwiodła jej od małżeństwa. Wtedy m.in. jej siostra nie musiałaby jeździć do pracy, a zginęła właśnie wracając z pracy. Powódka odczuwa, że to ona powinna zginąć, bo była starsza, a jej dzieci mają lepszego ojca.

Po roku od śmierci siostry powódka wróciła do swoich wszystkich obowiązków, ale nadal nie pogodziła się ze śmiercią E.. Po śmierci siostry M. Ż. stała się bardziej płaczliwa, bardziej nerwowa, brak jej cierpliwości. Jednak nie poszła do lekarza, myśląc, że sobie poradzi. Nie leczyła się psychiatrycznie.

Samopoczucie powódki, jej myślenie i nastawienie o życia czy przyszłości oscyluje stale wokół śmierci siostry, jej problemów, przyszłości gdyby siostra żyła.

dowód : - pismo M. Ż. z dnia 09.08.2015 r. – „Opis traumy” – w aktach postępowania likwidacyjnego;

- opinia sądowno – psychologiczna biegłej A. O. z dnia 20.10.2016 r. – k. 92 – 97;

- opinia biegłej sądowej specjalisty psychiatry lek. med. B. Ż. z dnia 03.03.2017 r. – k. 129-132.

Obecnie powódka opiekuje się nadal córką A. Ż. (2) (ur. (...))

o stwierdzonym znacznym stopniu niepełnosprawności (symbol 01-U – upośledzenie umysłowe). Jest ona trwale i całkowicie niezdolna do pracy. Ponadto, córka powódki cierpi na padaczkę lekooporną. Wymaga stałej opieki i całodobowego nadzoru.

Mąż powódki A. Ż. (1) choruje na liczne schorzenia, m.in. na cukrzycę typu I niewyrównaną i choroby towarzyszące cukrzycy, a poza tym nadciśnienie tętnicze, chorobę zwyrodnieniową kręgosłupa. Z uwagi na nagłe spadki cukru nie może się opiekować samodzielnie ich niepełnosprawną córką. W związku z tym powódka wszędzie zabiera córkę ze sobą.

W pracach domowych i polowych pomaga powódce dorosły syn zamieszkujący razem z rodzicami.

dowód : - orzeczenie lekarza orzecznika ZUS z dnia 04.04.2014 r. dot. A. Ż. (2) – k. 35;

- orzeczenie (...) ds. Orzekania o Niepełnosprawności przy (...) w O. z dnia 05.02.2015 r. o stopniu niepełnosprawności A. Ż. (2) – k. 36;

- zaświadczenie o stanie zdrowia A. Ż. (1) wystawione przez lekarza neurologa – k. 26;

- opinia sądowo – psychologiczna biegłej A. O. z dnia 20.10.2016 r. – k. 92 – 97.

Na obecny kształt osobowości powódki i zaburzenia adaptacji wpływ miał szereg doświadczeń życiowych i zdarzeń z jej życia. Jednym z nich jest tragiczna śmierć siostry E.. Powódka nadal zmaga się z emocjami charakterystycznymi dla przeżywania procesu żałoby i nadal nie pogodziła się całkowicie ze stratą. Tkwi w fazie smutku/depresji. Strata ta pogorszyła jakość jej życia, ale nie była jedynym czynnikiem, który na tę jakość negatywnie wpłynął. Pozostałe czynniki kształtują się następująco:

- powódka urodziła i wychowuje od wielu lat niepełnosprawną intelektualnie córkę, wymagającą stałego nadzoru;

- M. Ż. urodziła dwójkę dzieci. Po drugim porodzie w 1994 r. usunięto jej macicę. Wraz z mężem planowali jeszcze trzecią ciążę, co zostało udaremnione;

- matka powódki zmarła w wyniku niewydolności krążeniowo – oddechowej w lutym 2013 r.

- ojciec powódki żyje, jednak choruje on przewlekłe na astmę i chorobę Parkinsona. Powódka pomaga mu w prowadzeniu domu, opiece nad dziećmi E., a ostatnio też w uporządkowaniu spraw administracyjnych, spadkowych po śmierci mamy. Powódka nie daje sobie z tym wszystkim rady, to wszystko ją przerasta;

- wpływ na obecny stan powódki ma również stan zdrowia męża.

- powódka – choć chętnie wspiera dzieci siostry i pomaga im w każdym problemie – to jednak czuje się tą sytuacją mocno obciążona.

Wszystkie te okoliczności i doświadczenia mogły być przyczyną zaburzeń adaptacyjnych powódki. Strata siostry E. miała bardzo duży wpływ, ale nie był to wpływ wyłączny.

M. Ż. wymaga wsparcia psychologicznego i specjalistycznego przepracowania straty siostry. Nie wymagała natomiast leczenia psychiatrycznego, ani nie korzystała z pomocy lekarza POZ-u.

dowód : - opinia sądowo – psychologiczna biegłej A. O. z dnia 20.10.2016 r. – k. 92 – 97;

- opinia sądowo – psychologiczna uzupełniająca biegłej A. O. z dnia 07.03.2017 r. – k. 124 – 126;

- opinia biegłej sądowej specjalisty psychiatry lek. med. B. Ż. z dnia 03.03.2017 r. – k. 129-132.

Pismem z dnia 30.09.2015 r., doręczonym w dniu 09.10.2015 r., M. Ż. zgłosiła szkodę ubezpieczycielowi (...) S.A. domagając się przyznania na jej rzecz kwot:

- 150.000 zł odszkodowania za znaczne pogorszenie sytuacji życiowej;
- 250.000 zł zadośćuczynienie za ból i cierpienie po stracie osoby bliskiej.

W uzasadnieniu powódka wskazała m.in., że zmarła była jej jedyną siostrą. Natomiast więź rodzinna jest dobrem bardzo cennym i jako taka powinna być chroniona. Siostra przed wypadkiem często opiekowała się niepełnosprawną córką M. Ż.. Po śmierci siostry M. Ż. pomaga w opiece nad dziećmi siostry E., które po śmierci matki zostały poddane stałej opiece dziadków – rodziców matki. Śmierć siostry wywołała u M. Ż. silny wstrząs psychiczny, żal, ból, otępienie i niedowierzanie. Pomimo upływu czasu nadal odczuwa bolesną pustkę po śmierci siostry. Pojawiły się u niej stany lękowe i obawy przed śmiercią kolejnego członka rodziny. Przestała aktywnie uczestniczyć w życiu towarzyskim, wciąż dominuje u niej tęsknota i żal.

dowód : - zgłoszenie szkody i wezwanie do zapłaty z dnia 30.09.2015 r. – k. 7-8v.;
w aktach szkody wraz z prezentatą ubezpieczyciela z dnia 09.10.2015 r.;

- pismo M. Ż. z dnia 09.08.2015 r. – „Opis traumy” – w aktach postępowania likwidacyjnego.

Decyzją z dnia 09.11.2015 r. ubezpieczyciel - (...) S.A. – odmówił uwzględnienia żądań M. Ż.. W opinii (...) S.A. roszczenia z art. 448 k.c. mogą zostać uznane tylko w przypadku, gdy istniała szczególnie silna więź rodzinna pomiędzy poszkodowanym

a uprawnioną. Jako osoba bliska jest przez (...) S.A. traktowane również rodzeństwo, ale dopóki zamieszkuje z poszkodowanym i nie ma własnej rodziny. Ubezpieczyciel poniósł, że stosunki roszczącej M. Ż. z siostrą E. G. były zapewne bliskie i zażyłe, ale brak jest dowodów, że roszcząca była uzależniona od poszkodowanej, a wsparcie udzielane przez poszkodowaną i wspólne spędzanie czasu było naturalnym zjawiskiem występującym w relacjach pomiędzy siostrami i miało charakter typowy dla normalnej rodziny. Przedstawiona dokumentacja nie potwierdza, że w wyniku śmierci poszkodowanej doszło do silnego wstrząsu psychicznego lub zmiany planów życiowych roszczącej.

Oddalone zostało również żądanie odszkodowania z tytułu znacznego pogorszenia się sytuacji życiowej M. Ż. po śmierci siostry.

dowód : - decyzja (...) S.A. z dnia 09.11.2015 r. – k. 9-9v. i w aktach szkody.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo zasługiwało na częściowe uwzględnienie.

W przedmiotowej sprawie bezsporne były okoliczności zdarzenia szkodowego, wina kierującego pojazdem ubezpieczonym od odpowiedzialności cywilnej w pozwanym zakładzie ubezpieczeń, a tym samym odpowiedzialność cywilna (...) S.A. wobec M. Ż.

co do zasady. Bezsporny był również przebieg postępowania likwidacyjnego szkody, w którym ubezpieczyciel odmówił M. Ż. przyznania żądanych kwot tytułem odszkodowania i zadośćuczynienia. Natomiast spór w procesie sprowadzał się do zasadności zadośćuczynienia w zgłaszanej przez powódkę wysokości 51.000,00 zł, która w ocenie strony pozwanej była rażąco wygórowana. Pozwany ubezpieczyciel zakwestionował również datę początkową żądania odsetkowego, twierdząc, iż ewentualne odsetki należy liczyć od daty wyrokowania.

Wskazać należy, że we wnioskach odpowiedzi na pozew strona pozwana **uznała** za odpowiednią kwotę zadośćuczynienia na rzecz powódki należność w wysokości **25.000 zł** i taką kwotę gotowa jest powódce zapłacić. W dalszej części tegoż pisma strona pozwana zawarła propozycję zawarcia ugody, do której ostatecznie nie doszło, a więc propozycji tej nie można traktować jako wiążącej. Jednak wcześniej

sformułowane przez pełnomocnika (...) S.A. w sposób kategoryczny przyznanie, iż należną M. Ż. kwotą tytułem zadośćuczynienia w związku ze śmiercią siostry jest kwota 25.000 zł należy traktować jako uznanie w tej części żądań pozwu. Natomiast zgodnie z treścią art. 213 § 2 k.p.c. Sąd jest związany uznaniem powództwa, chyba że uznanie jest sprzeczne z prawem lub zasadami współżycia społecznego albo zmierza do obejścia prawa. W okolicznościach niniejszej sprawy nie zachodzą ww. przesłanki wyłączające związanie uznaniem, zwłaszcza, że po przeprowadzeniu postępowania dowodowego Sąd uwzględnił powództwo w łącznej kwocie 31.000 zł, tj. kwocie jeszcze przewyższającej kwotę uznaną. Konsekwencją częściowego uznania powództwa jest również nadanie przez Sąd z urzędu wyrokowi w tej części, tj. co do uznanej kwoty 25.000 zł rygor natychmiastowej wykonalności, zgodnie z treścią art. 333 § 1 pkt 2 k.p.c., który stanowi, że Sąd z urzędu nada wyrokowi przy jego wydaniu rygor natychmiastowej wykonalności, jeżeli zasądza roszczenie uznane przez pozwanego.

Stan faktyczny w przedmiotowej sprawie Sąd ustalił w oparciu o zgodne zeznania świadków, przesłuchanie powódki oraz dwie opinie biegłej sądowej psycholog A. O., częściowo w oparciu o opinię biegłej sądowej B. Ż. – specjalisty psychiatri (o czym niżej), a przebieg postępowania likwidacyjnego w oparciu o dokumenty w aktach szkody ubezpieczyciela – w szczególności zgłoszenie szkody i decyzję – a których prawdziwość i treść nie były kwestionowane w sprawie.

Zgodnie z treścią art. 822 § 1 k.c. przez umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej ubezpieczyciel zobowiązuje się do zapłacenia określonego w umowie odszkodowania za szkody wyrządzone osobom trzecim, wobec których odpowiedzialność za szkodę ponosi ubezpieczający albo ubezpieczony. Natomiast uprawniony do odszkodowania w związku ze zdarzeniem objętym umową ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej może dochodzić roszczenia bezpośrednio od ubezpieczyciela (art. 822 § 4 k.c.). W dacie zdarzenia szkodowego, tj. 10.11.2001 r., obowiązywało rozporządzenie Ministra Finansów z dnia

24 marca 2000 r. w sprawie ogólnych warunków obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody powstałe

w związku z ruchem tych pojazdów (Dz.U. z 2000 r., Nr 26, poz. 310 ze zm.) – dalej: rozporządzenie. Jednak ze względu na zbliżoną treść § 10 w/w rozporządzenia i art. 34 obecnie obowiązującej ustawy, orzecznictwo sądów dotyczące tej materii znajdzie zastosowanie zarówno do stanów faktycznych zaistniałych przed jak i po wejściu w życie w/w ustawy. Z kolei obecnie obowiązująca (od dnia 01.01.2004 r.) ustawa z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym

i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz.U. z 2016 r., poz. 2060 j.t. ze zm.) – dalej: „ustawa” lub „ustawa o ubezpieczeniach obowiązkowych” - w art. 159 ust.1 stanowi,

że jedynie postępowania dotyczące roszczeń odszkodowawczych wszczęte i niezakończone przed dniem wejścia w życie ustawy toczą się według przepisów dotychczasowych. Postępowanie likwidacyjne dotyczące roszczenia o zadośćuczynienie w związku ze śmiercią siostry powódki zostało wszczęte po tej dacie (tj. w 2015 r.), więc zastosowanie ma do niego ww. ustawa, w szczególności art. 34 ust. 1, zgodnie z którym: z ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych przysługuje odszkodowanie, jeżeli posiadacz lub kierujący pojazdem mechanicznym są obowiązani do odszkodowania za wyrządzoną w związku

z ruchem tego pojazdu szkodę, będącą następstwem śmierci, uszkodzenia ciała, rozstroju zdrowia bądź też utraty, zniszczenia lub uszkodzenia mienia. Kwestią przesądzoną już wielokrotnie w judykaturze jest fakt, iż ubezpieczyciel odpowiada za szkodę powstałą

w związku ze śmiercią osoby bliskiej, a szkoda ta obejmuje także zadośćuczynienie za krzywdę (zob. m.in. Uchwała SN z dnia 7 listopada 2012 r. III CZP 67/12, OSNC 2013/4/45, Biul. SN 2012/11/7, LEX nr 1230027; uchwała SN z dnia 20 grudnia 2012 r. III CZP 93/12, OSNC 2013/7-8/84, LEX nr 1267081, Biul. SN 2012/12/11, M.Prawn. 2013/2/58; wyrok SA w Łodzi z dnia 9 stycznia 2014 r. I ACa 459/13, LEX nr 1416095; wyrok SA w Lublinie z dnia 23 maja 2013 r. I ACa 117/13, LEX nr 1339393; wyrok SA w Lublinie z dnia 6 czerwca 2013 r. I ACa 154/13, LEX nr 1331079).

Po zdarzeniu szkodowym, bowiem dopiero w dniu 03 sierpnia 2008 roku weszła

w życie ustawa z dnia 30 maja 2008 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2008 r., Nr 116, poz. 731), na mocy której do art. 446 k.c. dodano § 4 w brzmieniu: Sąd może także przyznać najbliższym członkom rodziny zmarłego odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę. W powiązaniu z § 1 powyższego przepisu oraz lokalizacją artykułu w kodeksie w tytule VI księgi trzeciej kodeksu dotyczącym czynów niedozwolonych, przepis dotyczy sytuacji, w której śmierć nastąpiła wskutek uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia, w warunkach popełnienia czynu niedozwolonego, co w okolicznościach omawianego przypadku jest bezsporne. Aktualne orzecznictwo Sądu Najwyższego i sądów powszechnych nie pozostawia wątpliwości, iż do stanów faktycznych, zaistniałych przed dniem wejścia w życie przepisu art. 446 § 4 k.c. (tj. gdy śmierć nastąpiła na skutek deliktu, który miał miejsce przed dniem 3.08.2008 r., tak jak w niniejszej sprawie), istniała możliwość dochodzenia zadośćuczynienia za śmierć osoby bliskiej na podstawie art. 448 k.c. w zw. z art. 24 § 1 k.c., tzn. poprzez odwołanie się do naruszenia dóbr osobistych (zob. m.in.: uchwała SN z dnia 22 października 2010 r., III CZP 76/10, Biul. SN 2010/10/11, OSNC-ZD 2011/2/42, OSP 2011/9/96, LEX nr 604152; uchwała SN z dnia 13 lipca 2011 r. III CZP 32/11, OSNC 2012/1/10, Biul. SN 2011/7/9, OSP 2012/3/32, LEX nr 852341; wyrok SN z dnia 10 listopada 2010 roku II CSK 248/10, LEX nr 785681 i powołane tam orzecznictwo; wyrok SN z dnia 11 maja 2011 r. I CSK 621/10 LEX nr 848128; Postanowienie SN z dnia 27 czerwca 2014 r., III CZP 2/14, OSNC 2014/12/124, Biul. SN 2014/10/8, LEX nr 1540025; wyrok SA w Łodzi z dnia 9 stycznia 2014 r., I ACa 459/13, LEX nr 1416095).

Na zasadzie art. 448 k.c. w razie naruszenia dobra osobistego sąd może przyznać temu, czyje dobro osobiste zostało naruszone, odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę. Katalog dóbr osobistych pozostających pod ochroną prawa cywilnego zawarty w art. 23 k.c. jest otwarty i jest stale poszerzany przez judykaturę i doktrynę. Z kolei art. 24 § 1 k.c. stanowi, że ten, czyje dobro osobiste zostało zagrożone cudzym działaniem, może żądać m.in. zadośćuczynienia pieniężnego. Ochronie prawnej podlegają więc wszelkie dobra osobiste rozumiane jako wartości niematerialne związane

z istnieniem i funkcjonowaniem podmiotów prawa cywilnego, które w życiu społecznym uznaje się za doniosłe i zasługujące z tego względu na ochronę (...) Nie ulega wątpliwości,

że rodzina jako związek najbliższych osób, które łączy szczególna więź wynikająca najczęściej z pokrewieństwa i zawarcia małżeństwa, podlega ochronie prawa (...) Należy zatem przyjąć, że prawo do życia rodzinnego i utrzymania tego rodzaju więzi stanowi dobro osobiste członków rodziny i podlega ochronie na podstawie art. 23 i 24 k.c. W konkretnym stanie faktycznym spowodowanie śmierci osoby bliskiej może zatem stanowić naruszenie dóbr osobistych członków jej rodziny i uzasadniać przyznanie im zadośćuczynienia na podstawie art. 448 k.c. (...) Wprowadzenie art. 446 § 4 k.c. nie powinno być natomiast rozumiane w ten sposób, że w dotychczasowym stanie prawnym art. 448 k.c. nie mógł stanowić podstawy przyznania zadośćuczynienia za śmierć osoby bliskiej” (wyrok SN z dnia 14 stycznia 2010 r., IV CSK 307/09, OSNC-ZD 2010/3/91, OSP 2011/2/15, LEX nr 599865). Judykatura zalicza do dóbr osobistych m.in. więź emocjonalną łączącą osoby bliskie, relację pomiędzy zmarłym a osobą bliską, więzi rodzinne (uchwała SN z dnia 22 października 2010 r., III CZP 76/10, Biul. SN 2010/10/11, LEX nr 604152; uchwała SN z dnia 13 lipca 2011 r. III CZP 32/11, OSNC 2012/1/10, Biul. SN 2011/7/9, OSP 2012/3/32, LEX nr 852341; wyrok SN z dnia 6 kwietnia 2004 r., I CK 484/03, OSNC 2005/4/69, Wokanda 2004/12/6, Biul. SN 2004/11/9, LEX nr 132396; wyrok SN z dnia 10 listopada 2010 roku II CSK 248/10, LEX nr 785681

i powołane tam orzecznictwo).

W okolicznościach przedmiotowej sprawy powódka dochodziła zadośćuczynienia

w związku ze śmiercią jedynej siostry E. G. – młodszej od powódki od dwa lata. Wprawdzie, na co zwróciła uwagę strona pozwana - art. 448 k.c. przewiduje fakultatywność zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę razie naruszenia dobra osobistego, jednak należy wziąć pod uwagę rangę dóbr osobistych, które zostają naruszone w związku ze śmiercią osoby bliskiej, a w szczególności prawo do życia rodzinnego i utrzymania więzi rodzinnych, prawo do pełnej rodziny, więź emocjonalna łącząca osoby bliskie. Należy również podkreślić nieodwracalność naruszeń więzi rodzinnych związanych ze śmiercią bliskiego.

W ocenie Sądu co do zasady żądanie zadośćuczynienia zgłoszone przez powódkę było uzasadnione, ale żądana kwota 51.000 zł była zdecydowanie zawyżona. Biorąc pod uwagę fakt, iż ubezpieczyciel w toku postępowania likwidacyjnego nie wypłacił na rzecz powódki żadnej kwoty, zasadnym było uwzględnienie powództwa w części co do kwoty 31.000 zł.

M. Ż. i jej siostra były ze sobą bardzo zżyte, a łącząca je więź była silniejsza niż przeciętna więź pomiędzy rodzeństwem, na co wskazywała powódka,

a co potwierdzili zarówno świadkowie, jak i biegła psycholog A. A. O.. Pomimo iż siostry założyły własne rodziny, to często się odwiedzały i pomagały sobie nawzajem. Łączyły je przyjacielskie i serdeczne relacje. Były tylko we dwie, nie miały więcej rodzeństwa. Dzielili je niewielka różnica wieku (2 lata). Mogły zawsze na siebie liczyć w codziennych problemach, a okazywana na co dzień wzajemna pomoc i wsparcie jeszcze bardziej je do siebie zbliżyły. E. pomagała powódce w opiece nad niepełnosprawną córką wymagającą całodobowego nadzoru, a powódka wspierała siostrę w jej problemach z mężem alkoholikiem. E. w chwili śmierci miała zaledwie 28 lat, a powódka 30 lat. E. osierociła dwójkę małych dzieci, za które powódka czuła i czuje się nadal odpowiedzialna, a za śmierć siostry obwinia również siebie, z uwagi na to, że nie odwołała jej od zamążpójścia za G. G.. Tym samym śmierć siostry odbiła się mocno na psychice powódki, która nawet po kilkunastu latach od śmierci siostry płacze na jej wspomnienie – zarówno podczas przesłuchania przed sądem, jak i podczas wywiadu psychologicznego i badania psychiatrycznego – co odnotowały obie biegłe sądowe w swoich opiniach. Śmierć E. G. odbiła się negatywnie na szeroko pojętym życiu rodzinnym powódki. Spadły na nią bowiem dodatkowe obowiązki – nie może już liczyć na siostrę w opiece nad swoją niepełnosprawną córką, a dodatkowo jest mocno zaangażowana w wychowanie i pomoc siostrzeńcom. Powódka nadal nie pogodziła się ze śmiercią siostry, a proces adaptacji po jej śmierci jeszcze nie został zakończony. U powódki widoczne są objawy napięcia emocjonalnego. Po śmierci E. Ż. stała się bardziej nerwowa, płaczliwa, brak jej cierpliwości (opinia główna biegłej psycholog A. A. O.). Tym samym krzywda powódki z tytułu naruszenia dóbr osobistych w związku ze śmiercią siostry winna zostać skompensowana przez stronę pozwaną zasadzoną kwotą 31.000 zł.

Zważyć należy, że w przedmiotowej sprawie opinie wydali biegli sądowi z zakresu: psychologii –opinia główna i uzupełniająca powoływanej wyżej biegłej A. O. – i psychiatrii (B. Ż.). Sąd wziął pod uwagę ustalając stan faktyczny wszystkie trzy opinie. Jednak opinia lekarska biegłej psychiatry okazała się mniej przydatna. Wprawdzie biegła B. Ż. wskazała, że M. Ż. nie wykazuje objawów choroby psychicznej,

a w obrazie klinicznym nie stwierdzono u powódki objawów żałoby patologicznej, a nadto

że żałoba nie jest chorobą, jednak należy zwrócić uwagę na przedmiot ochrony określony

w art. 448 k.c. w zw. z art. 24 k.c., tj. dobra osobiste takie jak więź rodzinna, czy też prawo do życia w pełnej rodzinie, a więc nie tylko zdrowie i życie. O ile kryterium rozstroju zdrowia jest brane pod uwagę w przypadku roszczeń o zadośćuczynienie zgłaszanych na podstawie art. 445 k.c. w zw. z art. 444 § 1 k.c., wynika to bowiem *expressis verbis* z treści art. 444 § 1 k.c., to już rozstrój zdrowia nie stanowi przesłanki *sine qua non* dochodzenia roszczeń

o zadośćuczynienie na podstawie art. 448 k.c. w zw. z art. 24 § 1 k.c. Tym samym informacja biegłej psychiatry, że u powódki nie wystąpiła po śmierci siostry choroba psychiczna, ani objawy patologicznej żałoby, choć ma z pewnością wpływ na wysokość zasądzanego zadośćuczynienia, jednak nie oznacza, że powódka nie doznała krzywdy w związku z utratą jedynej siostry. Podobnie fakt, iż powódka nie leczyła się dotychczas psychiatrycznie jak również nie korzystała z pomocy psychologa nie oznacza, że takiego wsparcia nie wymagała. Różne są przyczyny rezygnacji z takiej pomocy: od niewiedzy począwszy, przez kwestie finansowe, aż po poczucie wstydu i obawę przed niekorzystnym - choć oczywiście błędnym -postrzeganiem osoby leczonej psychiatrycznie przez otoczenie zwłaszcza w małych wiejskich społecznościach. Nadto, biegła psychiatra, z racji swej specjalizacji skupiła się nie na naruszeniu dóbr osobistych, zwłaszcza więzi siostrzanej, ale zwracała uwagę bardziej na aspekty zdrowia psychicznego powódki dające pewne organiczne objawy, rozpoznając u niej: „mieszane uwarunkowane organicznie zaburzenia psychiczne”, których podłożem według biegłej jest jednak nadciśnienie tętnicze czy też cukrzyca. Podobnie biegła z zakresu psychiatrii zakwestionowała rozpoznanie biegłej psycholog dotyczące występowania

u powódki umiarkowanych zaburzeń depresyjnych, bowiem badanie psychiatryczne nie ujawniło żadnych typowych objawów tego schorzenia – rozumianego jednak jako jednostka chorobowa – w sytuacji gdy biegła psycholog skupiała się na rzeczowych doznaniach

i emocjach badanej. Wobec tego, w aspekcie naruszenia dóbr osobistych powódki w związku ze śmiercią siostry Sąd oparł się więc w większym stopniu na opinii biegłej psycholog A. O.. Opinia ta jest spójna, logiczna i obszerna a także koresponduje z zeznaniami świadków i przesłuchaniem powódki.

Natomiast należy podkreślić – na co zwracały uwagę zarówno biegła psycholog jak i biegła psychiatra – że na obecny stan psychiczny, emocjonalny powódki wpływ miała nie tylko śmierć siostry, ale również szereg innych wydarzeń opisanych szczegółowo w poprzedniej części uzasadnienia (opieka nad niepełnosprawną córką, niemożność posiadania trzeciego dziecka, śmierć matki, choroba ojca, stan zdrowia męża), co musiało znaleźć odzwierciedlenie w wysokości przyznanego przez Sąd zadośćuczynienia i tym samym w częściowym oddaleniu powództwa. Strona pozwana ponosi bowiem odpowiedzialność cywilną jedynie za te następstwa dla powódki pozostające w adekwatnym związku przyczynowym ze zdarzeniem szkodowym z dnia 10.11.2001 r. (art. 361 k.c.). Na tę wielość problemów życiowych powódki wpływających na jej obecny stan zwróciła również uwagę strona pozwana w piśmie procesowym opatrzonym datą 02.02.2017 r. (k. 115). Jednak nie można, zwłaszcza z perspektywy czasu, wypunktować w jakim procencie które ze zdarzeń i doświadczeń miało bezpośredni wpływ na aktualny stan emocjonalny powódki. Natomiast niewątpliwie śmierć siostry miała istotny, choć nie jedyny, wpływ na obecny stan powódki i jej jakość życia.

Poza wykazaną wyżej wielością trosk i problemów kształtujących życie powódki po śmierci siostry, na częściowe oddalenie powództwa złożyły się również inne czynniki, takie jak upływ czasu (śmierć siostry w 2001 r.), który w części pomógł powódce przystosować się do sytuacji, a także wsparcie rodziny przez te wszystkie lata – zwłaszcza męża i dorosłego już syna, a także rodziców (matka zmarła w 2013 r. tj. 12 lat po śmierci E.) i kuzynki G. R. (świadka w niniejszej sprawie). Powódka nie została więc samotna na skutek śmierci siostry. Po pierwszym szoku, powódka była w stanie również powrócić do codziennych obowiązków, a także pomóc w opiece nad dziećmi siostry.

Mając na uwadze powyższe, adekwatną kwotą zadośćuczynienia w ocenie Sądu jest kwota 31.000 zł, natomiast co do kwoty 20.000 zł powództwo należało oddalić.

Od przyznanej wyrokiem kwoty zadośćuczynienia Sąd zasądził również odsetki począwszy od dnia 10.11.2015 r. do dnia zapłaty – tj. zgodnie z żądaniem pozwu, które prawidłowo uwzględnia 30 – dniowy termin likwidacji szkody przewidziany w art. 817 § 1 k.c. (Ubezpieczyciel obowiązany jest spełnić świadczenie w terminie trzydziestu dni, licząc od daty otrzymania zawiadomienia o wypadku) oraz w art. 14 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych (Zakład ubezpieczeń wypłaca odszkodowanie w terminie 30 dni licząc od dnia złożenia przez poszkodowanego lub uprawnionego zawiadomienia o szkodzie). Zgłoszenie szkody i żądanie zapłaty zadośćuczynienia sformułowane przez M. Ż. (pismo z dnia 30.09.2015 r.) zostało doręczone (...) S.A. w dniu 09.10.2015 r. Decyzja (...) S.A. z dnia 09.11.2015 r. była odmowna. Pozwany ubezpieczyciel nie wykazał natomiast w żaden sposób okoliczności uniemożliwiających mu przeprowadzenie skutecznej likwidacji szkody i wypłaty należnego zadośćuczynienia w podstawowym 30 –dniowym terminie. Nie można również przyznać racji stronie pozwanej, zgodnie ze stanowiskiem której ewentualne odsetki winny być naliczone dopiero od daty wyrokowania. Zgodnie bowiem

z ugruntowanym orzecznictwem wyrok zasądający zadośćuczynienie nie ma charakteru konstytutywnego, lecz deklaracyjny (por. np. wyrok SA w Łodzi z dnia 9 stycznia 2014 r., I ACa 459/13, LEX nr 1416095; wyrok SA w Łodzi z dnia 14 lutego 2013 r. I ACa 1092/12, LEX nr 1280446). Nadto, śmierć E. G. miała miejsce w 2001 r., a zgłoszenie szkody w 2015 r. Tak długi okres czasu pozwolił na uwidocznienie wszelkich negatywnych następstw tej straty w życiu powódki, a ubezpieczyciel miał pełną możliwość weryfikacji stanowiska uprawnionej w toku likwidacji szkody.

Nadto, wskazać należy, że w dniu 01.01.2016 r. weszła w życie ustawa z dnia 9 października 2015 r. o zmianie ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych, ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2015 r., poz. 1830). Zmieniła ona m.in. brzmienie art. 481 k.c. Natomiast

stosownie do treści art. 56 tej ustawy do odsetek należnych za okres kończący się przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy dotychczasowe. Artykuł 481 § 2 k.c. w dotychczasowym brzmieniu przewidywał, że jeżeli stopa odsetek za opóźnienie nie była z góry oznaczona, należą się odsetki ustawowe. Po zmianie wprowadzonej powyższą ustawą powyższy paragraf stanowi, że jeżeli stopa odsetek za opóźnienie nie była oznaczona, należą się odsetki ustawowe za opóźnienie w wysokości równej sumie stopy referencyjnej Narodowego Banku Polskiego i 5,5 punktów procentowych. Mając na uwadze powyższe, Sąd w pkt I sentencji wyroku podzielił należności odsetkowe na okresy do 31.12.2015 r. i od 01.01.2016 r. do dnia zapłaty.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 100 k.p.c. poprzez ich stosunkowe rozdzielenie. Powódka wygrała sprawę w około 61 procentach (31.000 zł z 51.000 zł). Obie strony poniosły dotychczas koszty w postaci opłaty sądowej od pełnomocnictw – po 17 zł oraz wynagrodzenia profesjonalnych pełnomocników – po 7.200 zł (§ 2 pkt 6 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22.10.2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie – Dz.U. z 2015 r., poz. 1800 i 2 pkt 6 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22.10.2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych – Dz.U. z 2015 r., poz. 1804). Tym samym łącznie poniesione dotychczas koszty wyniosły 14.434 zł (7.217 zł + 7.217 zł),

z czego strona pozwana powinna ponieść 61%, tj. 8.804,74 zł, a więc niedopłata wynosi **1.587,74 zł** (8.804,74 zł – 7.217 zł = 1.587,74 zł) i taką też kwotę Sąd zasądził od strony pozwanej na rzecz powódki w punkcie III sentencji wyroku.

Powódka została całkowicie zwolniona od kosztów sądowych w przedmiotowej sprawie postanowieniem tut. Sądu z dnia 25.05.2016 r. (postanowienie – k. 39). Tym samym nie miała obowiązku uiszczać opłaty sądowej od pozwu w kwocie 2.550 zł (5% x 51.000 zł). Mając na uwadze wynik procesu, art. 100 k.p.c. oraz treść art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. z 2016 r., poz. 623 j.t.

ze zm.), zgodnie z którym kosztami sądowymi, których strona nie miała obowiązku uiścić lub których nie miał obowiązku uiścić kurator albo prokurator, sąd w orzeczeniu kończącym sprawę w instancji obciąży przeciwnika, jeżeli istnieją do tego podstawy, przy odpowiednim zastosowaniu zasad obowiązujących przy zwrocie kosztów procesu – Sąd nakazał stronie pozwanej w punkcie IV sentencji wyroku uiścić na rzecz Skarbu Państwa – Sądowi Rejonowego w Oleśnie kwotę **1.550,00 zł**, stosownie do wyniku procesu (powódka wygrała a pozwany przegrał w około 61 procentach).

Nadto, Skarb Państwa – Sąd Rejonowy w Oleśnie poniósł tymczasowo wydatki na poczet wynagrodzenia biegłych w łącznej kwocie 930,65 zł (438,11 zł + 136,36 zł biegła

A. A. O. + 356,18 zł biegła B. Ż.), z czego 61% tj. **567,70 zł** winna zwrócić Skarbowi Państwa – Sądowi Rejonowemu w Oleśnie strona pozwana z uwagi na wynik procesu –

art. 83 ust. 2 w zw. z art. 113 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych w zw. z art. 100 k.p.c. (pkt V sentencji wyroku).

Natomiast Sąd odstąpił od obciążania powódki M. Ż. pozostałymi nieuiszczonymi kosztami sądowymi - tj. brakującą częścią opłaty sądowej od pozwu

(1.000 zł) i brakującą częścią wydatków na wynagrodzenia biegłych (362,95 zł) – i przejął je na rachunek Skarbu Państwa na podstawie art. 113 ust. 4 ustawy o kosztach sądowych

w sprawach cywilnych. Sąd wziął pod uwagę trudną sytuację finansową powódki, która również była podstawą jej zwolnienia od kosztów, ale również trudną sytuację rodzinną,

w tym zwłaszcza konieczność sprawowania stałej opieki nad niepełnosprawną umysłowo

i cierpiącą na padaczkę lekooporną córką powódki, co w zasadzie całkowicie wyłącza zdolność zarobkowania powódki.

Mając na uwadze powyższe, orzeczono jak w sentencji wyroku.